

Kurzemes rajona tiesas darbības attīstības koncepcija

Kurzemes rajona tiesas
tiesnesis Madars Plepis

Šī Kurzemes rajona tiesas darbības attīstības koncepcija ir izstrādāta, pamatojoties uz Tieslietu padomes 2019. gada 15. martā apstiprināto Rajona (pilsētas) tiesas un apgabaltiesas priekšsēdētāja, priekšsēdētāja vietnieka un tiesu nama priekšsēdētāja izvirzīšanas un iecelšanas kārtības 5. punktu un Tiesu administrācijas 2020. gada 4. novembrī izsludināto konkursu uz Kurzemes rajona tiesas priekšsēdētāja vietnieka amatu.

Saskaņā ar likuma „Par tiesu varu” 33. panta trešo daļu, tiesas darba organizācijas un efektīvas funkcionēšanas nodrošināšanas jautājumi ir tiesas priekšsēdētāja kompetencē.

Izstrādājot Kurzemes rajona tiesas darbības attīstības koncepciju, kā virsmērķis izvirzīts – nodrošināt Kurzemes rajona tiesas priekšsēdētājas tiesas attīstības koncepcijā norādīto veicamo pasākumu izpildi.

Tiesas priekšsēdētāja vietnieka uzdevums ir veicināt kvalitatīvu un sistēmisku tiesas darbību, ievērojot tiesnešu neatkarību. Kā savus darbības virzienus virsmērķa sasniegšanā izvirzu:

1. Tiesas darba organizācija - identificēt un ieviest nacionāla un starptautiska mēroga tiesas darba organizācijas labās prakses piemērus Kurzemes rajona tiesas darbībā;
2. Digitālās tehnoloģijas tiesas darbā - iedrošināt tiesnešus un tiesu darbiniekus izmantot dažādus digitālo tehnoloģiju risinājumus darba kvalitātes un efektivitātes uzlabošanā, tādejādi veicinot tiesas tehnoloģisko progresu un ilgtspējīgu attīstību;
3. Zināšanu un prasmju pilnveide - apzinot tiesnešiem un tiesas darbiniekiem nepieciešamo zināšanu un prasmju papildinājuma nepieciešamību, veicināt kvalitatīvu un argumentos balstītu zināšanu pārnesi.

[1] Kurzemes rajona tiesa

Latvijas Republikā līdzās likumdošanas un izpildu varai pastāv neatkarīga tiesu vara.

Tiesu vara Latvijas Republikā pieder rajonu (pilsētu) tiesām, apgabaltiesām, Augstākajai tiesai un Satversmes tiesai. Latvijā tiesu spriež tikai tiesa.

Kurzemes rajona tiesa ir pirmās instances tiesa, kura pēc tiesu teritoriālās reformas darbojas Liepājā, Ventspilī, Talsos, Kuldīgā un Saldū. Ar Tieslietu padomes 2020. gada 28. septembra lēmumu Kurzemes rajona tiesā no 2020. gada 1. janvāra noteiktas 44 tiesnešu amata vietas.

Tiesu teritoriālā reforma ir pozitīvs solis ceļā uz kvalitatīvāku darba slodzes un resursu sadalījumu visā valsts tiesu sistēmā, tajā skaitā, Kurzemes rajona tiesā. Tiesu teritoriālā reforma ļauj padziļināt tiesnešu specializāciju, taču specializācijas nodrošinājums nav pilnīgs un statisks lielums, izaugsme ir jāturpina un jāveicina.

Kurzemes rajona tiesā tiesneši specializējas pa tiesību nozarēm. Ņemot vērā, ka Talsos, Kuldīgā un Saldū tiesnešu skaits mērāms no 3 līdz 5 tiesnešiem vienā tiesā, neizmantojot jaunus risinājumus ikdienas darbā nav iespējams nodrošināt pilnīgu tiesnešu specializāciju, kā arī pilnvērtīgu nejaušības principu lietu sadalē. Nepieciešams iesākt attīstības un izaugsmes ceļu turpināt, nolūkā nodrošināt iespēju lietās skatīt attiecīgajā specializācijā visiem Kurzemes rajona

tiesas tiesnešiem, pēc iespējas nodrošinot nejausību lietu sadales procesā. Būtu veicināma tiesnešu specializācija ne tikai konkrētās tiesību nozarēs, bet arī tiesību institūtos vai lietu kategorijās, jo sabiedrības vajadzībām kļūstot komplicētākām un sarežģītākām, aug nepieciešamība valstij nodrošināt savus pilsoņus ar komplicētākiem tiesu pakalpojumiem, lai risinātu dažādas sarežģītas sociālas attiecības un no tām izrietošos strīdus.

Nepieciešams motivēt tiesnešus un tiesas darbiniekus ikdienas darbā vairāk izmantot digitālo tehnoloģiju risinājumus, proti, gan jau esošos un tiesām pieejamos risinājumus, gan veicināt citu, jaunu digitālu risinājumu izmantošanu, kas varētu uzlabot tiesas darba organizāciju un procesu efektivitāti. Apzinot tiesu pieredzi nacionālā un starptautiskā mērogā, piemērojot to praksē, kā arī apzinot resursus, kas tiesai pieejami jau šobrīd, tiktu nodrošināta kvalitatīva un argumentos balstīta zināšanu pārnese Kurzemes rajona tiesā un tiesu sistēmā kopumā.

Koncepcijas turpinājumā Kurzemes rajona tiesas attīstībai stratēģiskās, tiesnešu, personāla un administratīvās vadības jomās izvirzīti mērķi un pasākumi mērķu sasniegšanai izvirzītajos darbības virzienos. Īstenojot veicamos uzdevumus un pasākumus tiks veicināta izvirzīto mērķu sasniegšana katrā no attīstības vadības jomām.

[2] Kurzemes rajona tiesas attīstība stratēģiskās vadības jomā

Mērķis – Kurzemes rajona tiesas darba efektivitātes uzlabošana, uzticības un pieejamības pilnveidošana, lietu izskatīšanas termiņu samazināšana, tiesnešu slodzes izlīdzināšana reģionā, tiesnešu specializācijas nodrošināšana, tiesnešu un tiesas darbinieku apmācību nodrošināšana un tiesas nolēmumu kvalitātes pilnveidošana.

Veicamie uzdevumi un pasākumi mērķa sasniegšanai izvirzītajos darbības virzienos.

Darbības virziens – digitālās tehnoloģijas tiesas darbā:

1. Veicināt tiesnešu un tiesas darbinieku digitālo prasmju pilnveidi. Piemēram, apmācīt tiesnešus un darbiniekus darbam ar diviem monitoriem, lai samazinātu drukāšanas apjomu un sagatavotos e-lietas ieviešanai, tādējādi veicinot tiesu darba digitalizāciju un ilgtspējīgu dabas resursu patēriņa samazinājumu.
2. Veicināt tiesnešus un tiesu darbiniekus izmantot dažādus digitālus risinājumus.

Darbības virziens – tiesas darba organizācija:

3. Ieviest informatīvo tālruni Kurzemes rajona tiesā, kurš sniegtu vispārēju informāciju par dažādiem jautājumiem (pieejamība, elektroniska saziņa, iepazīstināt ar jaunumiem, kā, piemēram, par bezmaksas mediāciju, sniegtu atbalstu un norādītu, kur pieejamas dažādas veidlapas, piemēram, veidlapa par pieteikuma iesniegšanu par pagaida aizsardzību pret vardarbību), kas ir ļoti nepieciešams šajā Covid-19 pandēmijas laikā. Minētais veicinātu sabiedrības uzticību Kurzemes rajona tiesai un tiesu sistēmai kopumā.
4. Nepieciešams veikt iekšēju Kurzemes rajona tiesas tiesneša slodzes auditu un, konstatējot nevienlīdzīgu noslodzi vai kāda cita ar lietu sadali saistītu anomāliju, nepieciešamības gadījumā izmantot likumā "Par tiesu varu" paredzētos instrumentus situācijas normalizēšanai.

5. Izvērtēt iespēju ieviest Zviedrijas tiesu sistēmā esošo praksi (izvērtējot likuma ietvaru un nepieciešamības gadījumā ierosināt normatīvo aktu grozījumus), tiesnesim dodoties uz citu tiesu namu izskatīt lietu, tādējādi panākot slodzes izlīdzināšanu reģionā, nodrošinot tiesas pieejamību katram Kurzemes reģionā esošajam lietas dalībniekam savā pilsētā. Minētā prakse gan izlīdzinās tiesneša noslodzi, gan veicinās specializācijas nodrošinājumu reģionā.

Darbības virziens – zināšanu un prasmju pilnveide:

6. Nodrošināt regulāras sapulces, kuras notiktu starp visiem tiesnešiem, kā arī tiesnešiem attiecīgajā tiesību nozarē, lai apspriestu Kurzemes rajona tiesas prakses aktualitātes, gan arī augstāku instanču tiesu praksi, kā arī veiktu atcelto nolēmumu izvērtēšanu, tādā veidā veidojot vienotu izpratni par tiesību normu piemērošanu. Sapulces nepieciešams organizēt, izmantojot tehniskos līdzekļus, tādējādi efektīvāk izlietojot sapulcēm atvēlēto laiku un resursus sapulces nodrošināšanai.
7. Tiesnešu un tiesu darbinieku apmācības tiesas darba efektivitātes un kvalitātes uzlabošanā. Apmācības ir viens no elementiem, kas nodrošina tiesas efektivitāti. Neaprobežoties tikai ar Latvijas tiesnešu mācība centra un Tiesu administrācijas sniegtajām apmācības iespējām, bet veicināt iekšējas apmācības šaurāku jautājumu risināšanā. Norādāms, ka Tiesu administrācija ir izstrādājusi dažādus mācību materiālus, instrukcijas un rokasgrāmatas tiesu darbiniekiem un jaunajiem tiesu darbiniekiem, bet bieži minētie materiāli netiek izmantoti ikdienas darbā, tādēļ nepieciešams izveidot iekšēju mentora institūtu, tādējādi veicinot kvalitatīvāku tiesas darbu kopumā.
8. Turpināt nodrošināt un stiprināt vienveidīgu izpratni par tiesu lietvedības organizēšanu, kā arī elektronisku dokumentu apriti.

[3] Kurzemes rajona tiesas attīstība tiesnešu vadības jomā

Jebkuras individuālas tiesnešu vadības pamatnoteikums ir pilnībā respektēt tiesneša neatkarību.

Mērķis - Divas galvenās prasības jebkuram tiesnesim - visaugstākās kvalitātes taisnīguma nodrošināšana un pienācīga atbildība demokrātiskā sabiedrībā.

Veicamie uzdevumi un pasākumi mērķa sasniegšanai izvirzītajos darbības virzienos.

Darbības virziens – digitālās tehnoloģijas tiesas darbā:

1. Veicināt tiesnešus izmantot dažādus digitālus risinājumus, attīstīt dažādu videokonferenču platformu pielietojumu ikdienas darbā (piemēram, Zoom vai Microsoft teams, u.c.).
2. Sagatavot tiesnešus darbam ar e-lietu. Jauna lietas izskatīšanas procesa ieviešana ikdienā noteikti saistās ar tehnisku risinājumu apguvi un iespējamu nedrošību risinājumu pielietošanā. Organizējot centralizētas sapulces neskaidro jautājumu pārrunāšanai, tādējādi tos identificējot un atrisinot, tiks veicināts efektīvs darbs ar e-lietām.

Darbības virziens – tiesas darba organizācija:

3. Veikt tiesas nolēmumu kvalitātes izvērtēšanu un prakses apkopošanu, identificējot iespējamās nepilnības un trūkumus, kas saistīti ar atšķirīgu tiesību normu piemērošanu, tādējādi nodrošinot nolēmumu kvalitātes uzlabošanu un vienveidīgas Kurzemes rajona tiesas prakses veidošanu.

Darbības virziens – zināšanu un prasmju pilnveide:

4. Pārņemt Kurzemes apgabaltiesas praksi un veidot apkopojumus par Kurzemes rajona tiesā izskatītajām lietām un to pārsūdzībām, kā arī specifiskos jautājumos piesaistīt attiecīgās jomas speciālistus, kuri spētu pasniegt jēgpilnas mācības vai informāciju par attiecīgo jautājumu.
5. Veicināt aktīvāku tiesnešu piedalīšanos starptautiskās pieredzes apmaiņas konferencēs un mācībās, apzinot starptautisko piedāvājumu un piedāvājot tiesnešiem tajās piedalīties, informējot par to sapulcēs (*sk. koncepcijas 2. nodaļas 6. punkts*) Palīdzēt tiesnešiem pieteikties, piedaloties nepieciešamās dokumentācijas sagatavošanā pieredzes apmaiņas nodrošināšanai.
6. Turpināt sadarbību ar Kurzemes apgabaltiesu, pārrunājot aktuālos jautājumus kopīgās sapulcēs, gan arī apspriežot procesuālos jautājumus un nolēmumu kvalitātes problēmas.

[4] Kurzemes rajona tiesas attīstība personāla vadības jomā

Tiesu darbinieks ir viens no svarīgākajiem stratēģiskajiem resursiem, kas rada un attīsta tiesu sistēmas vērtības, nodrošina tiesu sistēmas attīstību un reputāciju sabiedrībā.

Mērķis – Turpināt uzlabot pakalpojuma kvalitāti ar profesionāliem un motivētiem tiesu darbiniekiem.

Veicamie uzdevumi un pasākumi mērķa sasniegšanai izvirzītajos darbības virzienos.

Darbības virziens – digitālās tehnoloģijas tiesas darbā:

1. Veicināt tiesas darbiniekus izmantot digitālus risinājumus ikdienas darbā, jo īpaši iesaistoties projektu ieviešanā, kas saistīti ar tiesu darba modernizāciju, un sagatavot darbam ar e-lietu.

Darbības virziens – tiesas darba organizācija:

2. Tiesu darbinieku intervijas un individuālais attīstības plāns katram tiesu darbiniekam, redzot un sadzirdot pašu tiesu darbinieku. Darbinieku intervijas ir piemērs tam, kā varam kopīgi uzraudzīt un atbalstīt darbinieka attīstību.
3. Pastāvīgi jāturpina tiesu darbinieku statusa paaugstināšana un citu darba nosacījumu uzlabošana.
4. Vēlams veikt procesu auditu, jo, iespējams, ir procesi, kuri pārklājas un nodrošināt vienmērīgu noslodzes sadalījumu starp tiesas darbiniekiem.
5. Ieviest apmeklētāju pieņemšanas standartu tieši Kurzemes rajona tiesā, izmantojot starptautisku labās prakses pārņemšanu un pieredzes apmaiņu.

6. Izvērtēt iespēju ieviest darbinieku rotācijas principu – darba pienākumu maiņu viena līmeņa amata ietvaros, lai tiesas darbinieks apgūtu visu tiesas lietvedības procesu.
7. Turpināt pilnveidot tiesu darbinieku novērtēšanas mehānismu, ievērojot vienādus un objektīvus kritērijus vērtēšanas procesā. Izveidot sasaisti starp tiesas mērķiem un rezultātiem un tiesas darbinieka mērķiem un rezultātiem, veidojot izpratni par katra tiesas darbinieka ieguldījumu kopējos Kurzemes rajona tiesas un tiesu sistēmas rezultātos kopumā.

Darbības virziens – zināšanu un prasmju pilnveide:

8. Atbalstīt tiesu darbinieka profesionālo izaugsmi, nodrošinot atbilstošas apmācību un attīstības iespējas, atbilstoši darbinieka uzņēmībai, iniciatīvai, mērķtiecībai, profesionālajām iemaņām, prasmēm un zināšanām.

[5] Kurzemes rajona tiesas attīstība administratīvās vadības jomā

Mērķis – līdzdarboties un atbalstīt tiesas priekšsēdētāju tiesas darba organizācijā.

Veicamie uzdevumi un pasākumi mērķa sasniegšanai izvirzītajos darbības virzienos.

Darbības virziens – digitālās tehnoloģijas tiesas darbā:

1. Attīstīt un uzlabot tehnoloģiju izmantošanu ikdienas darbā – videokonferences, elektronisko dokumentu aprīte.

Darbības virziens – tiesas darba organizācija:

2. Sniegt atbalstu lietu sadales nejausības un specializācijas nodrošināšanā.
3. Sagatavot preses relīzes sabiedrību interesējošās lietās un nozīmīgās lietās, kurās nepieciešama sabiedrības informēšana.
4. Sniegt atbalstu tiesnešu ikgadējo atvaļinājumu plānošanā, kā arī tiesas darbinieku aizstāšanas jautājumos.
5. Sniegt atbalstu savlaicīgā sūdzību izskatīšanā un atbilžu sniegšanā.

Darbības virziens – zināšanu un prasmju pilnveide:

6. Sniegt atbalstu, lai turpinātu kolektīvā aizsāktās tradīcijas, organizējot kopīgus pieredzes apmaiņas un kolektīva veidošanas pasākumus, kā arī iesaistoties dažādās kultūras un citās aktivitātēs, piemēram, Tieslietu ministrijas organizētajās sporta spēlēs, lai veicinātu kolektīva saliedētību un pozitīva mikroklimate uzturēšanu.

Attīstības koncepcija un tajā paredzētie uzdevumi un pasākumi ir vērsti uz sadarbībā balstītu Kurzemes rajona tiesas kopēju un katra darbinieka individuālu izaugsmi. Izvirzīto mērķu sasniegšana veicinās vienotu Kurzemes rajona tiesas darbības attīstību katrā no Stratēģiskās attīstības vadības jomām, tādejādi nodrošinot nemainīgu sabiedrībai nepieciešamā pakalpojuma kvalitāti un izaugsmi sekmējošu darba kultūru. Kurzemes rajona tiesā jau šobrīd ir un arī turpmāk būs sakārtota, droša, pievilcīga un mūsdienīga vide ar stipru un lojālu komandu.